

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Ylitornion yhteiskoulun lukio vastustaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien lukiolaisten lukukausimaksuja. Lukiokoulutuksen tulee säilyä opiskelijalle maksuttomana ja valtionosuusrahoituksen piirissä silloin kun oppimäärä suoritetaan suomen tai ruotsin kielellä.

Ylitornion yhteiskoulun lukio toteuttaa monen muun pienen ja syrjäseudulla sijaitsevan lukion tavoin alueellisesti erittäin tärkeää koulutustehtävää ja varmistaa omalta osaltaan laadukkaan lukiokoulutuksen yhdenvertaista saavutettavuutta harvan lukioverkon alueella. Ylitorniolta lähimpiin toisen asteen oppilaitoksiin on matkaa vähintään 60 kilometriä. Päivittäinen kulkeminen kodin ja toisella paikkakunnalla sijaitsevan koulun välillä on puuttuvien joukkoliikenneyhteyksien vuoksi käytännössä mahdotonta.

Laadukkaan lukiokoulutuksen järjestäminen edellyttää riittäviä taloudellisia resursseja. Taloudelliset resurssit mahdollistavat oppimisympäristön kehittämisen sekä opetussuunnitelmaan lukiokoulutukselle kirjatuttujen tavoitteiden ja sisältöjen toteuttamisen. EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevista opiskelijoista saatava valtionosuus on osa koulutuksen järjestäjän taloudellista kokonaisuutta, se ei kohdistu ainoastaan ko. opiskelijoiden koulutuksen järjestämiseen. EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevia nuoria kouluttaessaan Suomi kouluttaa samalla resursseilla myös suomalaisia nuoria ja edistää heidän mahdollisuuksiaan sijoittua korkeakouluopintoihin. Pienille lukioille muutamakin lisäopiskelija on paitsi taloudellisesti myös toiminnallisesti merkittävä. Lisääntyneiden opiskelijamäärien ansiosta pienissä lukioissa voidaan toteuttaa sellaisia valtakunnallisia opintojaksoja, jotka muuten jäisivät vähäisistä valinnoista ja taloudellisista resursseista johtaen esim. itsenäisesti suoritettaviksi. On paitsi taloudellisesti myös toiminnallisesti huomattavasti järkevämpää ja mielekkäämpää toteuttaa esim. S2-opintojaksoja lukioon

perusopetuksesta siirtyville yksittäisille maahanmuuttajille, kun ryhmän koko mahdollistaa aidon vuorovaikutuksen. Sama koskee monia reaaliaineen opintoja, joiden valinnat helposti hajaantuvat pienissä lukioissa. Määrä lisää laatua, siitä hyötyy jokainen lukiolainen kansalaisuudesta riippumatta. EU:n ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden vaikutus oman alueen lukiokoulutukseen on ehdottoman positiivinen.

Taloudellisten resurssien lisäksi laadukas lukiokoulutus edellyttää pätevää henkilökuntaa. Koska lukiokoulutus ja perusopetus jakavat pienillä paikkakunnilla todella suuren osan opetushenkilöstöresursseista, lukiokoulutuksen merkitys lasten ja nuorten yhdenvertaiseen oikeuteen ja mahdollisuuteen saada laadukasta perusopetusta myös syrjäseuduilla on sekin todella suuri. Ylitorniolla noin puolella lukion opetushenkilökunnasta on virka kunnan perusopetuksessa tai perusopetuksen opetustunneilla täydennetty lukion opettajan toimi. Oppilaitokset ovat vahvasti riippuvaisia toisistaan.

Hallituksen esitys vaarantaa pienten lukioden mahdollisuuden järjestää laadukasta lukiokoulutusta ja heikentää merkittävästi laadukkaan lukiokoulutuksen saavutettavuutta koko maassa. Hallituksen esitys johtaa siihen, että EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden määrä tyrehtyy ja tulee jatkossa luultavasti keskittymään kasvukeskuksiin, joissa asukasmäärät ja lukioden opiskelijamäärät ovat jo muutenkin suuria.

Lapissa sijaitsevan lukion näkökulmasta esitys on myös ristiriidassa mm. pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaisesti valtioneuvoston kanslian johdolla valmisteleman Pohjoisen Suomen ohjelman kanssa, jossa todetaan, että ”Pohjoisen Suomen koulutusjärjestelmää ja alueella toteutettavaa koulutusta tulee kehittää tarvelähtöisesti sekä osaamis- ja koulutustarpeet huomioiden toisella asteella, korkeakouluissa ja yliopistotasolla. Alueen tarpeet tulee ottaa huomioon koulutuspolitiikassa siten, että koulutusjärjestelmä tuottaa tarvittavia osaajia kaikilla koulutusasteilla ja koulutuksella on tarvittavat resurssit sekä kyvykkyys. Tämä vaatii ennakkointia ja strategista näkemystä, mutta myös lisäresursseja rahoituksena ja oppilaspaikkoina, jotta osaajatarpeet kyetään turvaamaan.” (Pohjoisen Suomen ohjelma, Valtioneuvoston julkaisuja 2025:13).

Lukiokoulutuksen tehtävä on valmistella opiskelijoita korkeakouluopintoihin. Lappi ja Suomi tarvitsevat korkeakoulutettuja osaajia, joilla on vahvan suomen tai ruotsin kielen taidon lisäksi myös muuta kieli- ja kulttuuriosaamista. Suomessa suomen- tai ruotsinkielisen lukion käyneet kansainväliset opiskelijat sitoutuvat vahvasti jatko-opintoihin ja työelämään Suomessa. He ovat panostaneet vuosia opiskellakseen kielen, jonka osaamisesta on hyötyä nimenomaan juuri Suomessa ja juurtuneet opintojensa aikana suomalaiseen yhteiskuntaan.

EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien lukiolaisten osuus Suomen kaikista lukiolaisista on pieni. Yksittäisissä lukioissa ko. opiskelijoiden määrät ovat hillittyjä, mutta kuitenkin koulun toiminnan ja tulevaisuuden näkökulmasta hyvin merkityksellisiä. Ylitornion yhteiskoulun lukiossa kansainvälisiä

nuoria ei nähdä ongelmana, vaan lukion toimintaa, oppimisympäristöä ja arkea suuresti rikastuttavana tekijänä. He ovat tavallisia nuoria, lukiolaisia ja kuntalaisia, joiden arjen ja opintojen sujumista tuetaan ja seurataan monin eri keinoin ja aktiivisesti.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Ylitornion yhteiskoulun lukio vastustaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevien lukiolaisten lukukausimaksuja. Lukiokoulutuksen tulee säilyä opiskelijalle maksuttomana ja valtionosuusrahoituksen piirissä silloin kun oppimäärä suoritetaan suomen tai ruotsin kielellä. Ks. kohta Lausunnon keskeinen sisältö

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

-

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

-

Lantto Sari
Ylitornion yhteiskoulun lukio - Sari Lantto, rehtori